

FORRÁSOK

A Borszékert Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

A KÖLTSÉGVETÉS TÖBB MINT 80 SZÁZALÉKÁT BERUHÁZÁSOKRA FORDÍTJUK

fotó: statiuneaborsec.ro

Elkészült a 2023-as költségvetési tervezet, ezt lakossági fórumon is bemutattuk a napokban. A borszéki városháza 45,4 millió lejből gazdálkodhat idén, az összeg közel 84 százaléka beruházásokra lesz elkölve. A nagyértékű uniós pályázatok új kihívás elé állítják az önkormányzatot, hiszen a szükséges önrészek biztosítása korántsem egyszerű.

Mint azt Mik József polgármester elmondta, a városi költségvetés idején tervezett költségvetés. Az említett keretösszegekből nem kevesebb mint 30 millió lej az európai uniós projektekből megnyert pályázatok értéke. Az előjáró kiemelte, a bevétel 5,88%-a személyzeti költségekre megy el, 6,20%-ot fordítunk fenntartási és működési költségekre, 3,06%-ot tesz ki a fürdőépítésre 2016-ban 10 éves futamidőre felvett állami hitel

törlesztése, 0,80%-ot költünk kultúrára, sportra és az egyházak támogatására. A fennmaradó rész, azaz a teljes költségvetés 84 százaléka beruházásokra fordítjuk.

Sok a beruházás, nagy az önrész

Akárcsak a tavaly, ezúttal is hosszú azon beruházások lajstroma, amelyek kivitelezése zajlik vagy idén fog elkezdődni. A Regionális Operatív Programon keresztül megvalósuló, 39 millió lej értékű integrált fejlesztési pályázat részeként például ütemterv szerint halad a Zim-

methausen Szaklíceum épületének teljes körű felújítása. A tervek szerint a következő tanév kezdetéig ezt be is kellene fejezni.

Szintén az említett pályázat részeként tervezés alatt van a felsőborszéki kultúrotthon modernizálása, a megbízott vállalkozásnak a napokban kell átadnia a terveket, így tavasszal a kivitelezés is elkezdődne. Szintén a pályázat keretében szociális lakások épülnek, itt már csak egy műemlékvédelmi engedélyt kell kiváltani, és ez esetben is kezdődhet a munkálat.

(folytatás a 2. oldalon)

KEDVES OLVASÓ!

Egy újabb év hajnalán minden elképzelhető jót kívánok az előttünk álló közel 350 naphoz. Csapatunk (talán túlzás lenne magunkat szerkesztőségnek nevezni, hiszen majdnem mindnyájan önkéntesen, legjobb tudásunk szerint írjuk meg mondanivalónkat) újult erővel igyekszik havonta tudósítani, értéket közvetíteni.

2. oldal

„Legyenek mindnyájan egyek. Amint te, Atyám, bennem vagy és én tebenned, úgy legyenek ők is egyek mibennünk, és így elhiggye a világ, hogy te küldtél engem” Jn 17,21

Olvashatjuk eme kijelentését a mi Urunk Jézus Krisztusnak főpapi imájában. Ami manapság leginkább a keresztények egységtörekvésének, az ökumenikus mozgalom fő igéjének tekinthető.

3. oldal

(folytatás az 1. oldalról)

A polgármester kiemelte, gondok adódtak a POR pályázat egyik leglátványosabb részének megvalósításával. Mint ismeretes, 4 kilométernyi út és 22 ezer négyzetméter közterület felújítását kellene elvégezni mintegy 14 millió lejből. „Ez esetben sajnos szerződést kellett bontani, a tervek elkészültek, de ennél a munkálatnál új közbeszerzési eljárást kell hirdessünk, reméljük minél hamarabb sikerül továbblépni ebben a történetben.”

Sikertörténetként könyvelhető el egy másik uniós pályázat részeként a középületek számára kiépítendő biomassza fűtésrendszer megvalósítása. Ebben az esetben napokon belül elkészülhet a kivitelező, következhet a rendszer tesztelése. Ez a beruházás jól mutatja, mekkora terhet jelent az önkormányzatok számára az önrész biztosítása a mai gazdasági helyzetben. Hiszen a pályázat eredeti összege 670 ezer lej volt, ebből 607 ezer lejt tett ki a vissza nem térítendő támogatás, a fennmaradt 63 ezer lej az önkormányzat önrészét képezte. Ehhez képest a munkálatok végéhez közeledve az önrész összege majdnem háromszorosára, 1,68 millió lejre nőtt.

Egyéb prioritások is vannak

A felsoroltakon kívül egyéb prioritásokat is szem előtt tart a városháza. Az év első felében elkezdődhet például a Stadion utcában található sportbázis felújítása. Tavaly márciusban 18 millió lejes támogatást hagyott jóvá a fejlesztési minisztérium a létesítmény teljeskörű felújítására. A beruházásért az Országos Befektetési Alap (CNI) felel, a tervek elkészültek, így a kivitelezésre is sor kerülhet. És ha már sportjellegű beruházásokról beszélünk, hamarosan lezárul a sportcsarnok felújítása is. Itt korábban megújult a tetőzet és a fűtésrendszer.

Befejezzük az első negyedévben a városi közvilágítás felújítását. Ez azért fontos a település számára, mert a beruházás révén a közvilágításra elhasznált energiamennyiség több mint 80 százalékát lehet megspórolni. Ennek során 680 új LED lámpatestet vásárolt az önkormányzat, amelyeket a jelenlegi oszlopokra szereltek fel a régi lámpák helyére. Az új világítótestek teljesítménye 22 kw-70 kw között mozog, éves energiafogyasztásuk pedig 19077 kw, ami 86 százalékkal kevesebb, mint a régi rendszer éves fogyasztása. A hatékony működtetést a modern távvezérlési rendszer is segíti majd, amit ugyancsak a pályázat részeként szerelnek fel a következő hetekben. A környezetvédelmi minisztérium által finanszírozott pályázat összértéke 1,034 millió lej, amelyből közel 500 ezer lej a vissza

nem térítendő támogatás összege, a különbözetet az önkormányzatnak kell állnia.

Tavaly nyújtottunk be 7,9 millió lejes pályázatot víz- és csatornahálózat felújításra a kormány által meghirdetett Anghel Saligny fejlesztési program keretében. Ez esetben olyan városrészekre fektetjük a hangsúlyt, ahol ezek a felújítások korábban nem történtek meg. Értjük itt a Tölgyesi és Hévizi utakat, a Nagymező és a Virágház panzió környékének a bekötését. Ezzel kapcsolatban a megvalósíthatósági tanulmány elkészült, a kivitelezési tervnek az összeállítása a végéhez közeledik, idén ennek a munkálatnak is nekifoghatunk.

Szintén prioritásként kezeljük a villanyhálózat bővítést az ifúsági házak területén. A munkálatok összege 2,4 millió lej, ennek felét, vagyis 1,2 millió lejt a város adja, a munkálat üteme viszont kizárólag az Electrica Rt. hozzáállásán múlik. Jelenleg is zajlanak az egyeztetések az állami szolgáltatóval a beruházás értékéről.

Az előjáró kiemelte, hogy a következő évben az alsóborszéki városrész infrastruktúra fejlesztésére is szeretnének hangsúlyt fektetni. Többször szó esett már arról, hogy megújulnának többek között a Hévizi és Tölgyesi utak mentén található járdák, illetve a tömbházak közötti terek. Ezekre immár pénzt is sikerült belefoglalni a költségvetésbe, egyelőre 300 ezer lej áll rendelkezésre erre a célra.

Tavaly sikerült 15 évre koncesszióba venni az Ásványvizek Országos Társaságától (SNAM) a 3,5,6,10,11-es források épületeit. Idén elkezdjük a felújítások terveinek elkészítését, erre a célra egyelőre 50 ezer lejt

különítettünk el. Ezt követően szeretnénk, ha teljes felújítás történne az említett forrásoknál.

Szintén fontos információ, hogy még az év első heteiben a fejlesztési minisztérium által a helyreállítási alaphoz finanszírozott három projekt szerződését írtuk alá, összesen 17,48 millió lej értékben: szolgálati lakások építése egészségügyi és oktatási szakemberek számára, elektromos buszok vásárlása, illetve a PUG aktualizálása GIS formátumban. Az idei költségvetés ezeket a beruházásokat is tartalmazza.

Hitelt kell felvenni?

„Könnyen a 22-es csapdájába kerülhet az az önkormányzat, amely a jelenlegi helyzetben nem tervez nagyon körültekintően” – jelentette ki Mik József. Meglátása szerint rengeteg most a pályázati lehetőség, amivel élhetnek és élniük is kell az önkormányzatoknak. A probléma az, hogy az önrészek sok esetben hatalmas terhet rónak a településekre. „Nekünk például idén 8 millió lejünk van, amit önrészre tudunk költeni, ez viszont a szükséges összeg fele. Ha a beruházásokat még ebben az évben meg kell valósítani, akkor ez rendkívül nehéz feladattá válik. Volt szó arról, hogy ezekből a terhekből a kormány átvállal valamit, de eddig semmi konkrétum nincs. Inkább a hitelfelvételre ösztönzik a helyi hatóságokat, ami, valljuk be, elég veszélyes játék.” Az előjáró kiemelte, mindenképpen próbálunk úgy ütemezni, hogy fedezni tudjuk a saját kifizetéseket. Ám a helyzet, így év elején, elég képlékeny ebből a szempontból.

Rédai Botond

KEDVES OLVASÓ!

December végén tartottuk szokásos év végi értékelőnk, ami az idén igencsak ünnepire sikeredett. Nemcsak az elmúlt évet értékeltük, hanem egy negyed század munkáját idéztük fel. A 25 évvel ezelőtt létrejött helyi lap igen tekintélyes kort megélt, és él még mindig nyomtatott formában, amikor neves újságok szűnnek meg, vagy alakulnak át digitális formátumúvá. Megtisztelő érzés ennek tagja lenni. Fennmaradásunkban nagyon

fontos szerepet játszik városunk önkormányzata, hiszen támogatása nélkül nem biztos, hogy a tisztelt Olvasó napjainkban is kézbe vehetné lapunkat.

Idén megújult külsővel, megújult csapattal igyekszünk eljutni mindenki otthonába. Tudjuk, hogy vannak néha elakadások a nyomtatvány házhoz jutásában. Kérem, nézzék el nekünk, önkéntesekként igyekszünk mindent megtenni, hogy viszonylag

időben jelenjen meg aktuális számunk. Bármilyen, építő jellegű észrevételt szívesen fogadunk, javaslataikat kérem, juttassák el hozzánk az Információs Irodán keresztül, vagy az mrenata@outlook.com e-mail címre.

Kívánom, hogy idén is örömmel lapozgassák, olvasgassák nyomtatványunkat!

Móga Renáta

PETŐFI NYOMÁBAN

Születésének 200. évfordulója alkalmából (1823. január 1., Kiskőrös) kövessük lélekben – gondolatban a nagy forradalmár költő rövid életének utolsó napjait. Élete és költészete szorosan összeforrott az 1848/49-es szabadságharccal, a szabadságharc utolsó szakasza pedig Erdély, illetve Partium földjén ért véget. Nem fogjuk a teljes erdélyi utat felidézni, egy korábbi cikkben a nagykárolyi, illetve a koltói, Petőfihez kötődő eseményekről írtunk.

Ez alkalommal induljunk Tordáról, ebből a magyar történelemben oly jelentős szerepet játszó városból! Bizonyítottan 125 országgyűlést tartottak a város falai között; az 1557-es országgyűlésen itt ismerték el a protestáns egyházakat, majd az 1568-as országgyűlésen hirdették ki – Európában elsőként – a vallásszabadságot. Petőfi ide érkezett 1849. július 20-án feleségével, Júliával, és már totyogó, gyógyog kisfiával, Zoltánnal. Miklós Miklós református lelkésznel vendégeskedtek, együtt kirándultak a Tordai hasadékban. A lelkész lánya, Miklós Ida későbbi elbeszélése szerint édesapja Petőfit tokaji aszúval és hozzá borszéki borvízzel kínálta, amit a költő visszautasított, mondván: "...iszom bort is, vizet is tisztán. Nem szeretem sem emberben, sem borban a vegyületet..." A költő feleségét és fiát a lelkész gondjaira bízta, és elindult Marosvásárhelyre. Itt, a székely fővárosban (Novum Forum Sicularum a régi neve) volt egy ideig Bem főhadiszállása. Érkezésükkor Bemet nem találták a városban, így Egressy

Gáborral utána indultak. Petőfi Júliának írt levelében így ír: „Itt hallottuk, hogy Bem egy csapattal Moldvába ment. Utána rugaszkodtunk Udvarhely, Csíkszereda, Kézdivásárhely, Bereck felé, ott találkoztam vele, már visszajött Moldvából, hová lázító proklamációkat vitt be, s ráadásul kegyetlenül megdöngetett négyezer orosz egy zászlóaljjal.” A Petőfi és Bem találkozásáról Egressy később megírta, hogy Bereckben, július 25-én jött létre, ez volt

fotó: kozterkep.hu

a költő utolsó igazán nagy öröme. A két „nagy” ember kölcsönösen szerette, tisztelte egymást, apa-fiú kapcsolat volt közöttük. A hadvezér fiamnak, „mon fi”-nek szólította a költőt. A társalgás francia nyelven folyt közöttük. A találkozásról a szemtanú Egressy így vall: „Midőn Sándor Bem kocsijára felugrott, őt megölelte, az öreg hangosan nevetett örömeiben. A berecki lakosok, kik ezt látták, azt kérdezték tőlem: „Ez az ifjú talán a fia az öreg úrnak?”... Együtt térnek vissza Marosvásárhelyre, ahol Petőfi a Görög házban élvezte a tulajdonos, Görög Károly és neje, Ziegler

Vilma vendégszeretétét. Később, 1884-ben a város lakossága márványtáblát helyezett el a ház homlokzatán, mely emlékezteti a látogatókat erre az eseményre. Itt még ember volt; innét indult ki nagy útra, Hogy csillag legyen ő, fénye örökre ragyog. A közelben, a Teleky – házban is emléktábla figyelmeztet: 1849. június 29-én a Teleki vendége volt Bem altábornagy, aki innen indult a fehéregyházi ütközetbe. 1912-ben egy szobrot is felavattak. A szecessziós faragványú obeliszket egy bronz dombormű díszített, mely a harcban induló Petőfi Sándor alakját ábrázolta Bem tábornok és a múzsa alakjai között. A román hatalomátvétel után a bronztáblát eltávolították, az obeliszket talapzatán egy Bukarestből rendelt, román katonát ábrázoló szobrot helyeztek el, melyet 1940-ben eltávolítottak. (Szoborsors!). Az 1989-es rendszerváltás után az RMD Sz kezdeményezésére pályázatot hirdettek egy Petőfi szobor elkészítésére.

Hunyadi László szobrászművész egészalakos, bronzból készült alkotását a Kossuth Lajos és az Arany János utca kereszteződésénél található kis téren leplezték le 2000-ben. A talapzatot borszéki travertinnel burkolták.

De vissza az eseményekhez! Innen, Marosvásárhelyről indul el Petőfi Segesvár felé, Fehéregyházára 1849. június 29-én. Innen követjük majd tovább az (utolsó?) útját.

Kolbert Tünde

Forrás: Dávid Gyula, Mikó Imre: Petőfi Erdélyben, Kritetion könyvkiadó, Bukarest, 1972

KARÁCSONY A NŐSZÖVETSÉGNÉL

Egy régi közmondás azt tartja, hogy „Jobb adni, mint kapni.” A borszéki Nőszövetség tagjai is ennek szellemében igyekeznek munkálkodni. Már 10 éve húsvét és karácsony közeledtével élelmiszercsomaggal ajándékozzuk meg azokat, akikről úgy gondoljuk, hogy igazán rászorulnak a segítségre. Ez minden évben változó, az adott lehetőségektől függ.

A hívek segítségének köszönhetően 2020-ban 50, 2021-ben 72, 2022-ben 20 csomagot osztottunk ki. Szívesen segítünk és fogadunk el segítséget. Erre tettük le eskünket: Hitben, szeretetben, jóra való törekvésben együtt. A Jóisten segítsége maradjon mindig velünk!

Antal Erzsébet

TANULÁS VAGY JÁTÉK?

fotó: Vita Renáta

A megszokottal ellentétben, másképp is lehet tanulni, tanítani. Ezt minden egyes alkalommal bebizonyítják Edelény iskolájának és Sajószentpéter óvodájának elszánt pedagógusai.

A technológia utolér, bárhol is vagyunk, de nem mindegy milyen minőségben. Az edelényi iskola szívügyének tekinti, hogy ne csak tudást adjon át, hanem alázatot is. Az intézménybe tett januári látogatásunk során innovatív pedagógiai módszerekkel találkoztunk, a kis robotok állandó vendégei az óvodai csoportoknak, valamint az alsós tagozatoknak. A felső tagozatosok már magasabb szinten sajátítják el a robotikát, ugyanis programozást is tanulnak. Láthattuk a növényi sejteket mikroszkópról kivétítve, de tableten 3D formátumban is. A blogírást pedig kisujjából rázza ki az iskola VII. osztálya. És ki gondolta volna, hogy a Fehérlófia történetét be lehet mutatni Legóval is?

Négy fős delegációnk újult erővel, jókedvvel és annak gondolatával tért haza, hogy nincs lehetetlen.

Vita Renáta

A GYERMEKEK ISKOLAI SIKERESSÉGE ÉS A SZÜLŐI NEVELÉS ÖSSZEFÜGGÉSEI

A gyermek a családban szerzi első tapasztalatait teljesítményéről, és kapja azokról az első visszajelzéseket. A családi támogatás módja, jellemzői ezért kiemelt jelentőséggel bírnak.

A szülők mintaként szolgálnak a gyermekek számára, mintát nyújtanak abban milyen célokat tűznek ki maguk elé, mennyi erőfeszítést képesek ezért hozni, milyen megoldásokat, megküzdési módokat választanak a különböző élethelyzetek kezelésére. A kitartás és az erőfeszítés pozitív szülői modellje a gyermek teljesítménymotivációjára, énhatékonyságának növelésére is jótékonyan hat. Azok a szülők tudnak hatékony támogatást nyújtani gyermeküknek, akik képesek a gyermek aktuális igényeihez igazodni, a vele szemben támasztott saját elvárásaikat is folyamatosan módosítani. A szülői szeretet elengedhetetlen feltétele annak, hogy a viselkedés belső szabályozórendszere kialakuljon. Legfontosabb tehát a szeretet és a kontroll optimális kombinációja, valamint a kontroll megfelelő módja.

A szülői szeretet, a gyerek és gondozója közötti szoros érzelmi kapcsolat meghatározó a gyermek egészséges személyiségfejlődésében. A pozitív érzelm-

teli kapcsolat előfeltétele annak, hogy a gyerek valamilyen belső kontrollt építsen ki viselkedésének irányítására. Ha a gyerek a szülők-nevelők részéről csak elutasítást tapasztal, a büntetések miatt ugyan érzékeny lesz a környezet reagálására, a viselkedésével kapcsolatosan a külső kontrollra, de egyáltalán nem eredményezi a viselkedés belső kontrolljának kialakulását. A családok eltérően bánnak gyermekeikkel, más értékeket tartanak fontosnak, nem ugyanarra nevelik a gyermekeket. A szülők egyik része a szociális elvárásokat tartja szem előtt, és gyermekét mindenekelőtt az alkalmazkodásra, udvariasagra, engedelmességre, a szabályok betartására neveli. A másik szülői irányultság a teljesítményorientációt helyezi előtérbe, ami azt jelenti, hogy a szülők számára fontosabb a gyermek törekvése, aktivitása, egyéniségének kifejezése. A két nevelési stílus különbözősége az iskolával kapcsolatos elvárásokban is megmutatkozik.

A mai gyerekek, úgy tűnik, tipikusan különböznek az előző generációktól. Számukra már olyan tanulási utakat és lehetőségeket kínál a digitális világ, amelyeket a szülők, pedagógusok is csak komoly munkával sajátíthatnak el. A digitális média átformálta a

gyerekek játéktevékenységét, szabadidő eltöltési és tanulási szokásait, s mindez az információszervezési és tanulási képességekre is erőteljesen hat. A „Z-generáció” tagjai már beleszülettek a digitális technológiák világába. Az ő mindennapjaik már elképzelhetetlenek mobiltelefonok, számítógépek és más digitális és kommunikációs eszközök használata nélkül. A tanulási szokások megváltozása új kérdéseket és problémákat vet fel az oktatási rendszerben is. Ezek a fiatalok a gyors információáramlást igénylik, képesek egyszerre több mindennel párhuzamosan is foglalkozni. Egyre kevesebbet olvasnak, viszont többet játszanak számítógépes játékokkal. A kommunikációs eszközök fejlődésével és gyorsaságával egyre több információhoz jutnak, amit azonban máshogy dolgoznak fel.

Az iskola és család együttműködésében maguk a gyermekek is fontos szerepet játszanak. Különösen igaz ez a serdülőkorú tanulóakra, akik aktívan befolyásolják a kapcsolat alakulását. A serdülőkorú gyermekek már nem szeretik, ha keveredik az iskolai és az otthoni élet.

(folytatás az 5. oldalon)

„LEGYENEK MINDNYÁJAN EGYEK”

A történelem folyamán, a kereszténység több, mint kétezer éves történelme során az emberi bűn és önös érdekek hajhászása végett a keresztények együvé tartozása darabokra, darabocskáira, különböző egyházakra és további részegyházakra szakadt. Szentírási képpel élve „szétosztották maguk között ruháját” (Mk 15,24).

Az ökumenizmus (görögül oikumené = általános, egyetemes, az egész világot érintő) egyházi mozgalom a világ összes keresztény egyházának egyesítésére. Protestáns eredetű fogalom, eszme, mentalitás, ami az oikosz – ház, háztartás, otthon, haza görög szóból eredeztethető. Az ókeresztények az egyetemes zsinatokat ruházták fel az ökumenikus jelzővel. Ezeken az egyetemes zsinatokon fogalmazták meg a keresztény hit alapját jelentő, a kereszténység által ma is elfogadott hittételeket.

Az ökumenizmus lényege a különféle keresztény felekezetek, egymás hitnézetei különbségeinek ellenére tanúsított tolerancia, a felekezeti különbségek helyett a közös pontok, alapvető hitnézeti egyezőségek hangsúlyozása. Közösség vállalás, az együttműködés keresése. Az egy úton való járás. S ha az út maga különbözik is, a végcél a Szentháromságos Egy Isten imádata, az Atyai házba való végső eljutás. Ezen úton közösen, egymást előre segítve, és nem elnyomva.

A mai ökumenikus mozgalom kezdetei a 19. század végére, 20. század elejére, az anglikán egyházban és az amerikai protes-

tantizmusban megjelenő együttműködési törekvésekre nyúlnak vissza. Létrejöttében a vezető szerepet játszó amerikai protestantizmus mellett a nyugat- és észak-európai protestantizmus is közreműködött.

A katolikus egyház a maga részéről a második vatikáni zsinat óta egyre aktívabb az ökumené terén, kezdve a Keresztény Egység Előmozdításának Titkársága (később Pápai Tanács) alapításával 1960-ban. Az Ökumenikus Imahetek általános időpontja a január hónapja.

Személyes tapasztalatom a közel tíz éves papi szolgálatom alatt az ökumenizmussal, a keresztények egységre törekvésével kapcsolatosan csakis pozitívnak és követendőnek bizonyult. Ez visszanyúlik természetesen az otthon, mint családban – édesanyám római katolikus, édesapám református-, mint gyermekkorom plébániáján megéltekhez, boldog emlékü plébánosom és városom akkori lelkészeinek pozitív hozzáállásához.

Eddigi szolgálati helyeim –Szászrégen, Nagyszeben, Sepsiszentgyörgy, Uzon- mondhatni protestáns többségű vidékek voltak. Így volt alkalmam részt venni és adott esetben közösen szervezni az Ökumenikus Imaheteket. Előszeretettel fogadtam el, különböző protestáns gyülekezetek lelkészeinek imaheti meghívását, és hívtam vissza őket a mi imahetünkre viszont prédikálni.

Több helyen kialakult a pozitív papi asztal élménye, ami a baráti együttlét meg- tapasztalása mellett, a találkozásokat, együtt-

gondolkodásokat és a közösségeinket érintő közös problémák megoldását szolgálta. Megélni, hogy egymásban nemhogy nem ellenséget, de még vetélytársat sem láttunk, hanem közös hajóban evező „bajtársakat”, akik különböző lapátokkal, de ugyanazért a célért eveznek.

Olyan közösségben is szolgáltam, ahol a havi szentmiséket a református templomban vagy imatermükben tartottuk. Itt általában reménykedve mindig a többen, de stabilan két néni járt el a szentmisére. Akkor voltak csak hárman, amikor a lelkész édesanyja is, aki római katolikus, csatlakozott hozzánk a szentmisére. Sőt egy alkalommal a lelkész is részt vett a szentmisénken, és sok kántort meghazudtolva vezette a egyházi énekeinket. A másik faluban a lelkész minden házszenteléskor behívott, hogy a parókiáját is megáldjam, közösen imádkozzunk a falu közösségének egységre törekvéseért. Volt, ahol közös ifit vezettünk a helyi lelkésszel. Szébbnél szebb és megatöbb élményekben volt részem, amiért úgy mindenekelőtt az Istennek, de az adott helyek lelkészeinek is hálás vagyok, hogy megtapasztalhattam.

Az idei Ökumenikus Imahét mottója „Tanuljatok meg jól cselekedni, törekedjétek az igazságra” (Iz 1,17). Kíváncsi és buzdítok minden jó akaratú embertársamat hasonló lelki élmények megtapasztalására, törekvéseire. Egymásban ne a különbséget, hanem az egységre való törekvés lehetőségének felfedezését keressük, és tapasztaljuk meg!

Elekes Szabolcs

(folytatás az 4. oldalról)

A tanulók kiskamasz kortól már azzal az autonómia igénnyel bírnak, hogy saját felelősségük, miként végzik el saját feladataikat. A szülő-pedagógus közötti kommunikáció elengedhetetlen a közös értékek és normák kialakítása szempontjából. Az információk kölcsönös megosztása, pedagógus és a szülő kölcsönös és tiszteletteljes támogatása elengedhetetlen a gyermek fejlődése érdekében.

AZ ISKOLAI TELJESÍTMÉNYT MEGHATÁROZÓ EGYÉNI TÉNYEZŐK

AZ ISKOLAI SZORONGÁS

A gyermek teljesítménye nagymértékben befolyásolja iskolai életét, hiszen kudarcai, sikerei alapján tagozódik be az osztály

struktúrájába, továbbá későbbi életére is hat. A tanulmányi eredménye meghatározza a továbbtanulási lehetőségeit, életpályáját. Egy elképzelt vagy elvárt veszély is aktiválhatja bennünk a szorongás érzését. Gyakran nehezen ismerhető fel, hogy mi váltja ki, és sokszor szorongásunkat is nehéz beazonosítani jelentős testi tünetei ellenére. Ezért nem is mindig nyilvánvaló számunkra, hogyan küzdhetünk ellene, hogyan küzdhetünk meg vele. A fennálló teljesítményszorongás hátterében sokszor a túl szigorú családi és pedagógusi elvárások, követelmények állhatnak, a tanulót a megfelelés kényszere hajtja. Továbbá az osztályban jelenlévő versengés is erősítheti a teljesítményszorongást a kudarcból való félelmen keresztül. Ha a teljesítményszorongás hosszú távon fennáll, akkor ez az érzelmi állapot ronthatja a tanuláshoz és a teljesítményhez való viszonyt, illetve

csökkentheti a motivációt, és végül beépülhet a személyiségbe is. A vizsgálatok azt is bizonyították, hogy a pszichés és testi tünetek megjelenésének gyakoriságát befolyásolja a fiatalokat körülvevő szociális környezet. Például, a családi kapcsolatok támogató szerepe lényeges hatással bír a tanulók egészségére. Azok a gyermekek, akik könnyen meg tudják beszélni a problémáikat a szüleikkel, kétszer kisebb valószínűséggel számoltak be testi-lelki tünetekről. Ezzel szemben azok, akiknek viszont nem könnyű, hogy szüleikkel beszéljenek nehézségeikről, több tünetet tapasztalnak. Továbbá a problémák idősebb testvérekkel való könnyű megosztása másfélszeresre növelte annak az esélyét, hogy a gyerekek ritkábban éltek meg tüneteket

(Folytatása következik)

Kovács J.

MESÉLŐ MÚLT

Szép Csíksországnak kies tündéerkertje, Borszék... Az évezredes őrállók: a Kerek-szék, az öreg Rakotttyás, Bükk- és Tatár-havas szépen kiborotválkozva, többé nem szundikálnak, nem pipálnak és nem is tüszkölnék a nyirkosság okozta náthától, hanem végre valahára büszkén emelik ég felé koronás ősz fejeiket, és örökzöld testőri uniformisuk festői látványt tár elénk.

Borszék Szászrégentől száz, Székelyudvarhelytől pedig mintegy száznegyven kilométernyi távolságban van. Csaknem két napig kellett utazni, annyi ideig, de sokkal több ügyel-bajjal, mint akár Párizsba. Az világváros, ez tündéerkert. Miként a gyermekmese szerint az álomországba csak egy káshegy átévése után jutunk, és miként Árgyélus királyfi csak sok viszontagság után lelhetette föl ismét Tündér Ilonáját (vagy miként Csongor sokáig bolyongott, míg Tündéjére talált, és János vitéz is nehezen jutott el sokat siratott Juliskájához), úgy még a mi huszadik századunkban is, bár fenséges természeti látványok szemlélése közben, de hosszú, küzdelmes és kivált esős időben, mint az idén is, valóban csaknem életveszéllyel járó utazás után juthatni el ide. Bizony kár, hogy a kalandok korszaka lejárt, hogy a mi reális századunkban a romantizmus még a költészetben is nap-nap után tért veszít, és korunk fiainak kimerült idegzetére többé nem az érdekes kalandok, nem a romantikus epizódok, hanem a borzalmas és megrázó katasztrófák hatnak csupán.

Bemutatjuk Borszék képének egy kis részletét. Aki ismeri már e helyet, talán nem fog semmi újat találni e vázlatban, de talán régi kedves emlékei újulnak fel, talán ifjúkori ábrándjainak egy-egy csinos szapanbuboréka tűnik föl és pattan szét lelki szemei előtt; talán egy kedves jelenet merül föl emlékezetében, vagy valamely elmosódott kedves régi rajz tisztul meg és tér vissza. A Kossuth-kút sétateréről árnyas úton tovább haladva, déli verőfényes oldalra jutunk, hol virágos rét illatoz, amott sudár fenyők árnyéka csalogat tovább és tovább, míg a pár kilométernyi távolságban lévő «Ősáros»-hoz

jutunk. Ahhoz az ősforráshoz, melyből — a rege szerint — az örök ifúságért sóvárgó, de kívánságainak foglyul esett Éva, emberi nemünk ősanja, fiaival vizet hozatott, és amíg azt eredeti tisztaságában élvezhette, nem volt beteg, nem is vénült meg, sőt a redők is eltűnvn arcáról, mindig ifjú maradt. Egyszer aztán az elfáradt vízholdó fiúk a hús forrás mellett elaluvának. De míg Ámor karjai közt szép csendesen szenderegtek, sötét felhők tornyosultak az ősforrás fölé, villám csapott az örök élet vizébe és amidőn a rákövetkezett eget, földet megrázó mennydörgés szavára álmukból felébredtek: gyors sietéssel merítenek a forrásból és vitték a vizet éppen tükör előtt ülő és rájuk várakozó édesanyjuknak. Ámde a víz elveszté ősi erejét. Többé nem volt az örök ifúság avagy az örök élet itala! És azóta el-el jönnek ugyan a meggyöngyült idegzetű Ádámok és öregedő Évák; de — kiábrándulva — már csak azért, hogy egy-egy foltot vessenek az élet elviselt, kopottas és rongyos köpenyére és ma már csak legfőlebb élethosszabbító, gondúzó szer gyanánt élvezik az üdítő borszéki vizet, a fenyő- és havasi virág illattal telített levegőt és a szebbnél-szebb természeti táj részeket, amelyek itt minden ponton és pillanatonként változnak. Az ősforrástól száz méternyire van a «Jégbarlang», melynek termeibe a merész képzelet oszlopok helyett könnyen helyezhet dermedt, kővé vált, avagy jéggé meredt Eszkimókat, akik zömök, vaskos vállaikon

tartják fenn a hatalmas sziklatömböket. Kéves pihenés után, a visszavezető úttól balra, dél felé térve, azon a Tündéerkert-nek nevezett kellemesen hűs helyhez jutunk, melynek árnyait a körbe nőtt százados fenyők nyújtják és lehet, hogy egykor a tündérek az «Árnyas sétányon», vagy talán a «Szerelmesek útján» végig haladva, itt adtak találkát a késő nyári estéken és itt perdltek táncra hajnalhasadtáig. Minthogy azonban az egész Borszék tündéerkerthez hasonlít, alig lehetne eldönteni, hogy hol van a kertnek legszebb pontja s hol és kinek osztogatták egykor a szírének, a mese tündérei vagy az erdei nimfák Páris almáját?

Egy másik betérés után az égnek meredő sziklacsúcsok tátongó sötét üregeibe bozontos medvéket helyezett a naiv fantázia. Ezért neveztették ezt a helyet «Medve barlangjának, de ott testi szemeivel még a nép félénk gyermeke se láthat medvéket. Visszaérkezve a «Kossuth»-kúthoz, Hamzsa tizenhárom tagból álló jól szervezett nagyváradi zenekarának játéka gyönyörködtet.

A kaszinóban az összes hírlapok, köztük egy román és egy német is áll a közönség rendelkezésére. Tovább a zongora- és billiárd-szoba, aztán a kártyázó-helyiség meg a nagy táncterem, hol most a Dombai színművészpár tart előadásokat, az aludni nem akaró közönség estéli mulattatására. A «Remény» című vendéglő termeiben hetenként kétszer zeneestély van, mely táncsal szokott végződni.

A négy hideg és egy meleg fürdőn kívül jól berendezett hidegvíz-gyógyintézet és dr. Vámosi Zoltán személyében igen kedvelt és tapasztalt fürdőorvosa van a fürdőnek. A kirándulások napirenden vannak a Bükkhavasra, a hármass visszhanghoz vagy az üveggyárhoz. Akik pedig hon maradnak, azok a tornatérén, vagy a Tennis-pályákon edzik izmaikat, űzik a sportot. Az állandó fürdővendégek száma közel hatszázat teszen ki.

Közreadja: Pethő Csongor

Forrás: HAZÁNK. VIII. évfolyam. 187. szám. Péntek.

Budapest, 1901. augusztus 9.

BETLEHEM BORSZÉKEN

Gyönyörű esténk volt december 26-án. A gyergyószentmiklósi Munkás Szent József templom híveinek 15 tagja mutatta be a felső-borszéki templomban betlehemes játékát, felelevenítve Jézus születését. Egy hagyomány, amit illik tisztelni. A bemutatott darab közel 200 éves, a gyergyóditrói Vencser Sándor gyűjtéséből származik. Sajnos, az érdeklődő borszéki hívek száma hiányos volt, lehettünk volna sokkal többen is a templomban!

Ezúton is köszönjük, hogy a gyergyószentmiklósi betlehemes csoport Vencser Sándor vezetésével és Portik Mária szervezésével Borszéken is bemutatta darabját. A borszéki Nőszövetség sem tétlenkedett, a műsor után egy kis agapéval kedveskedett a színjátszóknak.

Antal Erzsébet

SZEMELVÉNYEK

A JÓBARÁT FOLYÓIRATBÓL

A Jóbarát a Pionírszervezet Országos Tanácsának színes hetilapja volt. 1967 szeptember 28-án jelent meg az első lapszám, az utolsó 1989 december 14-én. Összesen 1.157 számot élt meg ez a gyereklap. A pionírok beszámoltak sok érdekes tevékenységről, amiben részük volt.

Fellapozva ezeket a régi számokat több borszéki volt iskolással, pionírral „találkoztam”. Ezeket próbálom feleleveníteni kronológiai sorrendben. Időközben elrepült az idő, férjhez mentek, megnősültek, egyesek már rég nagyszülők. Így velük együtt csemegezhettek ezekből a hírekből.

1969-ben **Papp Gabriella** volt a legaktívabb pionír. Jutalmat is kapott a szerkesztőségtől szorgalmáért, kitartásáért, illetve a Felismered? versenyen való részvételéért.

1970-ben **Papp Gabriella** mellett **Vild Julianna** részesült dicséretben a szerkesztőséghez beküldött rajzokért. A Tantárgy-olimpiáson elért eredményéért **Kosztándi Éva** kapott dicséretet, **Csibi Magdolna** pedig levelezőként volt aktív.

1971-ben a vörösnnyakkendősök aktívan bekapcsolódtak a hazafias munkába.

1972-ben **Fazakas Katalin** és **Talmájer Olga** tájékoztatták az olvasókat a borszéki eseményekről.

1973 januárjában a marosvásárhelyi (4-as számú Általános Iskola) pionírok voltak sítáborban városunkban. **Strasser Zoltán** és **Eigel Katalin** könyvjutalomban részesült a szerkesztőség részéről. Zoltán a morzé-jeles szöveg megfejtésében jeleskedett, Kati pedig a Tantárgyolimpiász I. szakaszán remekelt. A Pro Natura környezetvédő kör vezetője **Eigel Tibor** tanár volt, aki egyéni megfigyelési naplójával tűnt ki. **Mezei Tatiána** a Haza Sóllymai szervezet megalakulásáról írt.

1974-ben a szerkesztőség bejegyezte a borszéki Kukkantót (faliújság, amit a VI. B. osztály szerkesztett). Főszerkesztő **Fazakas Ildikó** volt, szerkesztőségi titkár **Eigel Éva**. Szerkesztők: **Balázs Mária**, **Benkes István**, **Gábor Veronika**, **Kolbert Rita**, **Mezei Ildikó**, **Pépel József**, **Tamás Anna**, **Virginás Árpád**. Fotósok: **Patka Sándor** és **Szász János**. A tudósítók beszámoltak, hogy minden pionír 3 m2 parkot és virágágyást gondozott. A Tűzoltók barátai pionírkör tagjai részt vettek a számukra szervezett rendezvényeken, versenyeken. Dicsérik **Benkes István** VI. B.

osztály osztágyparancsnokát, mert szeret sportolni és az osztály büszkesége.

Az 1975-ös krónika a május 1 tiszteletére szervezett Győzelmi menetéről tudósít. Takarítási akción vettek részt: kitakarították a város parkjait, a futballpályát.

1976-ban **Eigel Éva** a Közelkép filmforgatókönyvíró versenyen a 3. helyen áll. Ugyanő volt az, aki segített egy Mária nevű nyaraló kislánynak kémiából, hogy átmenjen a pótvizsgán. Az Általános Iskola Tavirózsa csapata a Jóbarát 2. díját kapta a Cutezătorii expedició VII. kiadásán (1975). **Mezei Tatiána** a pionírok kultúr tevékenységéről számolt be. **Páll Ilona** Cecilia és **Sárpátki Éva** dicséretben részesült a szerkesztőséghez eljuttatott tudósításokért.

1977-ben **Molnár Katalin** tudósítja az olvasókat, hogy „Nem ülünk tétlenül”. Kitakarították az Ős-forrást, virágágyásokat ástak, virágot ültettek, a VIII.-os fiúk a sportpályához tartozó fürdőnek és öltözőknek ástak alapot. **Nagy Csilla** a balánbányai táborozásról ír, kiemelve a terkői túrát és a tájékoztatósi versenyt. Csilla 7. osztályos és tudósításaiért könyvjutalmat kapott. **Páll Ilona** a Köztársaság kikiáltásának ünnepéről, valamint Románia állami függetlenségének 100. évfordulójáról emlékezett meg. **Mezei Tatiána** beszámolt a pionírház fúvószenekarának teljesítményéről, ugyanis a Megéneklünk Románia Fesztivál megyei szakaszán első helyen végeztek. Az agitációs brigád 2. lett. Tatiána tudósításából megtudjuk, hogy 4 előadás bevételét az Emberség folyószámlára tették és a tavaszi vakációban 30 pionírt látnak vendégül a földrengéssúlytott területekről. A borszéki pionírház Sóllymok csapata Jóbarát díjat kapott az Expedíción való részvételéért. **Bajkó Piroška** VIII. B. osztályos tudósító méltatja **Köllő Feri** bácsit, a Pionírház fúvószenekarának és a kórusnak vezetőjét. A megyeközi szakaszon is jól szerepeltek. Az expedíciós csapat részt vett a Padisi táborban, ahol a legrendezettebb tábor címet kapta. **Bajkó Melánia** VI. B. osztályos tudósító dicséri a 8.-os **Molnár Katit**, aki éltanuló, és megkapta az élpionír címet is. A Sóllyom és Pionírháznál turisztikai kört vezet és az Expedíciók krónikása.

1978-ban pionírfórumot tartottak Borszáken, amelyen részt vett 102 pionír. Voltak az Apeminnél, a bányánál, a Bükkhavason, ahol találkoztak a béliori pionírokkal. Sportvetélkedőn vettek részt. **Köllő Erzsébet**

3. helyet nyert a rajzversenyen és ajándékba festékkészletet kapott. A tudósítók táborát **Bajkó Melánia** bővítette, aki levelét fotóval is illusztrálta. A '78-as Expedíció kapitánya **Molnár Kati** volt, segédje **Szőcs Pali**. A csapat aktív tagja volt **Benedek Bandi** is. **Páll Ilonka** beszámol egy találkozóról is, **Oprea Iere-mia** geológussal, meg hazafias munkákról. Közöl egy fontos információt, felsorolja a fúvószenekar tagjait: **Bajkó Sándor**, **Fazakas Emília**, **Fülöp Mihály**, **Gáll László**, **Mincsor Imre**, **Nagy Levente**, **Pál Ilona**, **Vaszi András**, **Váradi József**, **Váradi Mihály** és egy fotót a zenekarról.

1979-ben a marosvásárhelyi pionírok Borszáken szervezték a **Daciada** megyei vetélkedőjét óriás műlesiklásban, sífutásban és szánkózásban. **Páll Ilona** Cecilia az aktívabb tudósító. Beszámolt a Snagov-i táborozásról. A 3+1 versenyen jutalmat nyert, de kapott könyvjutalmat is fogalmazásért. **Bajkó Melánia** közöl egy 5 soros verset, és tájékoztat a hazafias munka teljesítéséről. Beszámol egy tájékoztatósi futóversenyéről, ahol a lánycsapat első helyen végzett Tölgyesen. **Fehér Ibo-lya** a VII. B-ből a pioníravatásról ír.

1982-ben gazdag erdei gyümölcs és gyógy-növény mennyiségről regélnek.

Ambrus Kati a 7 b-ből 1983-ban leírja a Borpaták és vidéke jellegzetességeit és tájékoztat a Fokhagymás-patak kitakarításáról és egy csemetekert létesítéséről.

Barză Marius 1984-ben pioníregység-parancsnok, 16 osztágy felelőse befőttesüveg, literes üveg és parafadugó gyűjtéséről ír. **Fazakas Gabi** és **Kolbert Emese** román nyelvű verset küldtek a szerkesztőségbe. Háromszéki kerékpárosokat fogadtak a borszéki iskolások és tanárok.

1984 augusztusában Csipike nem tudott válaszolni személyesen **Kurkó Gyöngyvér**nek és **Bajkó Ritának**, mert a levélírók elfelejtették megírni címüket, „pedig nagyon kedves levelet írtak 23 társuk nevében”.

1985-ben **Puskás Anna-Mária** irodalmikörös, a Homoródfürdői táborból jelentkezett írásával. **Schiller Doina** verse is ebben az évben jelent meg.

1986-ban újabb pionírfórumot szerveztek Borszáken. A lap közöl egy közös fotót a 14-es villa előtt. Az UNICEF klub tagjai aktív tevékenységet folytatnak.

1988-ban egy interjút készítettek **Dr. Krausz Lajos** balneológussal, a Poliklinika főorvos-igazgatójával.

PÁLYÁZATI TÁMOGATÁS A IX. NOSZTALGIA FESZTIVÁLRA!

Nosztalgizók 2022 - ben

Ismét időutazásra hívtuk az érdeklődőket tavaly nyáron. 2022 augusztus 19-21 között, a Nosztalgia Fesztivál kilencedik kiadásán újfent felélesztettük az arisztokrácia századfordulós világát. Az esemény lejárta után is maradt tennivaló bőven, még pályázati támogatás is érkezett a tavalyi eseményünkre. Háromnapos rendezvényünkön a fürdőtelep egykori világát elevenítettük fel: korabeli ruhákban sétálók töltötték be a város és az üdülőtelep sétányait, fiatalok mutatták be az ez alkalomra tanult táncot. A fesztivál kínálta bőséges és színes volt, sok zenével és táncal.

Az esemény megszervezését nagyban segíti az a pályázati támogatás, amelyet tavaly novemberben ítéltek meg a szervező

Borszékért Alapítványnak. Magyarország Kormánya által a 2022. évi Nemzeti Újrakezdés Program II. keretében meghirdetett Nemzeti Újrakezdés Program kulturális célú programjainak és rendezvényeinek támogatása részeként ugyanis 500 000 Ft. támogatásban (pályázat azonosítója NUP-KP-2-2022/2-000602) részesült a fesztivált szervező alapítvány.

Ezúton is köszönetünket szeretnénk kifejezni a támogatásért.

ZUMBA KIDS

Minden gyereket szeretettel várunk péntekenként 17:00 órától egy óráig Zumba életmódon a Művelődési Házba.

ANYAKÖNYVI HÍREK

ELHALÁLOZÁS

Arapu Leonid	1958.06.19 - 2023.01.31
Gabor Ileana	1950.10.22 - 2023.01.31
Fazakas Bela	1944.07.13 - 2023.01.28
Lőrincz Ileana	1932.05.01 - 2023.01.25
Vaszi Magdalena-Terezia	1943.10.16 - 2023.01.20
Vencser Ana	1934.04.15 - 2023.01.19
Vaszi Alexandru	1930.10.26 - 2023.01.11
Cocără Erzsebet	1940.11.10 - 2023.01.09
Fokt Margareta	1933.06.17 - 2023.01.02
Szasz Elena	1931.09.12 - 2022.12.25
Kovacs Marta	1933.03.06 - 2022.12.22

SAKK VODA COSTELLE

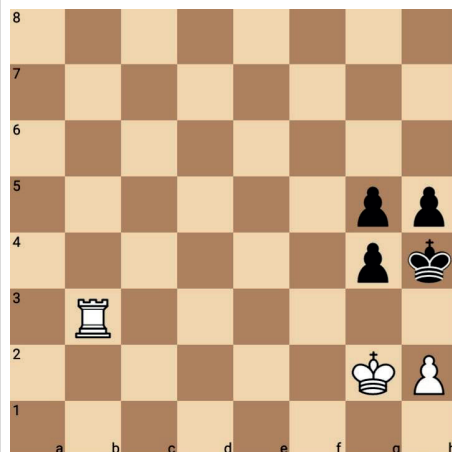

Diagramm a decemberi számból

A decemberi számban megjelent feladvány megoldása:

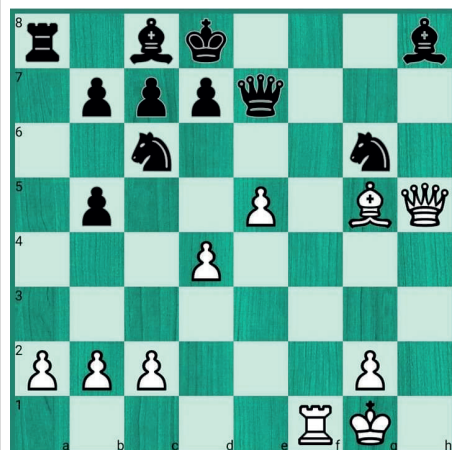
Megoldás: Vodă Costel

1Bh3+!-gxh3
2Kf3-g4+
3Kf4-g3
4hxc3#

Új feladvány!

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot, majd a megoldást küldjék el a turism.borsec@gmail.com e-mail címre. A megoldást a következő számban közöljük.

*Bástya=B / Huszár=H / Futó=F / Vezér=V / Király=K. A gyalogot nem jelöljük, csak a mezőt ahová lépnek.

A fehér lép, matt 2 lépésből.

SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS KAPURÓL KAPURA:

- 2023. február 20. hétfő
- 2023. március 20. hétfő

BORSZÉK VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATALA - ISSN 1224 - 1709

Felelős szerkesztő: Mőga Renáta

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Elekes Szabolcs, Farkas Aladár, Fazakas Emese, Fazakas Mihály Emese, Ferency József, Kolbert Tünde, Kovács Júlia, Pethő Csongor, Rédei Botond

Számitógépes szerkesztés: Mőga Attila / Nyomda: F&F INTERNATIONAL - Gyergyószentmiklós

